

✠ POMHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

7. číslo

Budyšin, julij 1979

Lětnik 29

Změna we wjednistwje serbskeje superintendentury

Po tym zo su tež přidatne tři lěta, kotrež naša krajna cyrkej wuměnkarjam k dalewjedženju jich dotalnych funkcijow dowoli, wotběželi, bě trjeba, sej myslje činić wo naslědniku za dotalneho našeho serbskeho superintendenta!

Najprjedy: Jemu, knjezeje superintendentej na wuslužbje Gerhardej Wirthej wutrobny džak! Wón nastupi k přenjemu julijeje přewšo derje zasluženy wuměnk. Hódnoćenja jeho zaslužbow wo naše ewangelske Serbstwo njebudu zawěsće wotpowědować jeho skutkam, ale je pospytać chcemy!

Jeho naslědnik je knjez farar Siegfried Albert, farar w Hrodzišću. Jemu je wot přenjeho julija 1979 připoručene, nadawki serbskeho superintendenty wukonjeć. W hamtskej němčinje rěka to: „Er ist mit der Wahrnehmung der Geschäfte des sorbischen Superintendenten beauftragt.“ Přejemy našemu bratřej Albertej Bože žohnowanje a wjele mocy do jeho zastojnstwa!

Boži dom w Kotecach. Kotecy zastaruje tuchwilu tež farar Albert-Hrodzišćanski. Wón změje nětko potajkim jara wjele džěla!

Džak serbskemu superintendentej

To njeje přeni raz, zo so našemu lubemu serbskemu superintendentej, bratřej Wirthej, w našim časopisu „Pomhaj Bóh“ džakuju. To je so stało, jako bě pjećdzesatnik, jako bě šěšćdzesatnik a skónčnje pjećašěšćdzesatnik. A ja sym to přeco rady a z wutroby sěnil. Hdyž mam nadawk, to nětko wospjetować (jako předsyda Serbskeho cyrkwinskeho dnja — přisp. red.), ma to swoju wosebitu přičinu a swój wosebity wuznam.

Džensa wón před nami steji jako hišće — Bohu budž džak! — čily a strowy „rentnar, pensionar, wuměnk, emeritus“, kiž pak dale mjez nami budže a skutkuje za swój lubowaný serbski lud, wosebje za swojich ewangelskich Serbow. Ale dvě wažnej zastojnstwje je wón nětko officialnje zložil: funkciju serbskeje superintendenty a redaktorstwo našeho ewangelskeho časopisa „Pomhaj Bóh“.

Superintendent bě wón wot 9. nowembra 1959, tak zo wón nawjedowaše tuto wysoke zastojnstwo skoro 20 lět dołho. Jo njeje najprjedy česćlakomny pytał. Jako chychu so cyrkwinske instancy za njeho rozsudzić,

běše to za njeho překwapjenje, a mi praješe: „Ja njejsym ženje chcył serbski superintendent być!“ Ale to běše tehdom woprawdže dobre rozsudjenje. To smy my serbscy fararjo, ale tež wšitcy druzi wosadni nazhonili. Wón njeje ženje wuzběhnył, zo běše předstajeny, ale bratr mjez bratrami. Ja njecham wšitke jednotliwe zaslužby mjenować. Wón je so swěru starał wo ewangelskich Serbow a wo prawe připowědanje w našej serbsčinje. Naše cyrkwinske dny ležachu jemu na wutrobje. Nowe běše, zo wón dobre ekumeniske styki nawjazowaše. Wězo njebě wón jenož Serb, ale najprjedy křesćan a teologa. My so jemu za wjele džakujemy!

Druhi wažny nadawk běše jeho redakcija našeho časopisa. Přeni raz zjewi so jeho mjeno jako hłowny zamolwity redaktor w mejskim čísle lěta 1958, ale woprawdže je tute džělo praktisce hižo činił wot decembra 1950, jako smědzachmy naše lubowane lopjenko znowa wudać. Na tajke wažnje je Gerhard Wirth hłowne džělo na nim měł skoro 30 lět! Wězo měješe swojich sobudželaćerjow, ale najwjace dyrbjěše sam pisać: rozpomi-

nanja, rozprawy wšelakoreho razu — wosebje wo swojich zajimawych pućowanjach k druhim słowjanskim bratram, w poslednim času natwarjace dopomnjenki Friedy Wjelice z Chinny. Ja sym wšitke čisla našeho časopisa hromadžil a dał wjazac. To su wot lěta 1950 hač do lěta 1977 štyri nahladne knihi! Ale kelko prócy a džěla našeho lubeho bratra w tym tči! Za to słuša jemu tež naš najwutrobniši džak!

Skónčnje pak chcemy so Bohu džakować a jeho chwalić za wšitko, štož je nam přez Gerharda Wirtha dał. Wón přewodž a žohnuj jeho a jeho lubych dale! L.

Dodawk: Nowy redaktor može so poslednjemu jenož prizamknyc! Bratr Wirth je wšo činił, zo bych redakciju derje přewzac mohl. Džakuju so jemu cyle wutrobne za jeho dotalne džělo a za pomoc při přepodaću redakcije! Nadžijam so jara, zo wón po léce dospołneho wotpoćinka, kotrež je sej wuprosyl, ze swojim pjerom nas podpěra, zo wón swoje nazhonjenja, swoje myslje, swoje nahlady nam wozjewi! Přejemy jemu tež jako redakcija z Boha žohnowany wuměnk!

Stare a nowe blisko sebe! To je w žiwjenju tak, a tak budže to drje tež w našim časopisu. Woboje njech so mjez sobu wopłodnja!

„Pomhaj Bóh“, lubi čitarjo!

Z tutym lubym postrowom, kiž je zdobom modlitwa, strowju Was wšěch, kotřiž tutón naš časopis čitacie, Was ewangelskich Serbow, za kotrychž je wón najprjedy wudaty, starych a mlodych, a Was, Wy druzy čitarjo! To sće najprjedy Wy, serbscy katolscy bratřa a sotry we wě-rje, a Wy, kiž so za nas zajimujete. Witam Was wšěch a přeprošuju Was k zhromadnemu staću pod Božim slowom!

Sym mjenujcy přeswědčenja, zo je Bože slowo tak wšelakore, tak krasne, kaž swět, kotryž je WÓN stwo-ri!

Tohodla stuša tež wšo pod Bože slo-wo: biblija a druha literatura, cyrkej a swět, kěrluše a druhe spěwy, basnje, pobožne slowo, modlitwa a pytaće, dwělowace rozmyslowanje...! Stare a nowe! „Ja sym Alfa a Omega, za-počatk a kónc, praji Bóh Knjez, kiž je, kiž bě a kiž přindže, Knjez nade wšěm...“ (Zjew 1,8) rěka w bibliji! Naš Knjez wšo wobjima, we nim je wšo! Tohodla mam wulki optimizm do přichoda. Tež to nowe, to njezwu-čene, je Bože!

— Běch jónu na zarjadowanju mło-džiny. Bě to w tych lětach, jako so wšě te nowe wěcy w cyrkwi, nowe spěwy, nowe modlitwy, nowe formy liturgije atd. započachu. Jako zastu-pjer cyrkwinskeje wyšnosće bě zemrěly biskop katolskeje cyrkwe, dr. Otto Spülbeck pódla. Na kóncu dyr-bješe wón mladostnych postrowić. A wón namaka wulkotne slowo ze Swjateho pisma, z kotrymž wšo to nowe schwali a tola staji do praweho zwiska: „Wšitko je Waše, Wy pak sće Chrystusowi, a Chrystus je Boží!“ (1 Kor 3,23). To běše tehdom prawe slowo, kotrež mi hač do džensnišeho dawa lóšt, pytač za stajnje nowymi možnosćemi, za wěc Božu džělać!

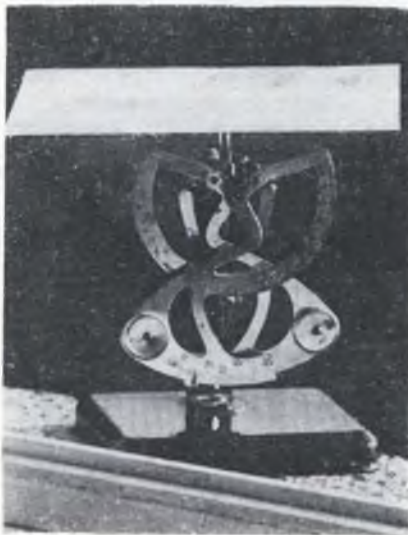
Zasadnje wostanje wšitko w „Pomhaj Bóh“, kaž je bylo! Ale, každy čłowjek je hinaši! Ja sym něšto mlódši hač dotalny redaktor, pochadžam z hinašeho wobsweća, sym nětko w hinašim žiwju hač wón. Z toho dyrba so wudać rozdžěle, dokelž žadyn čłowjek njeje w rumje bjez powětra žiwju! Ale zasadna wěc je

jasna. Dže wo wěc našeje křescan-skeje wěry!

Wo jedne Was wšěch naležnje pro-šu: Pisajće mi! Pisajće mi to, wo čimž sće mjenjenja, zo mělo to w „Pomhaj Bóh“ stać, pisajće mi pak prošu tež, hdyž so Wam něšto nje-lubi, pisajće mi tež, hdyž maće ně-kajki problem! Dawam rady tajki list dale na čłowjeka, kiž ma nazhonje-nje a kiž može Wam pomhać.

Chcemy potajkim w přichodže měč rubriku: „Čitarjo pišu“. Tam chcemy wozjewjeć mjenjenja čitarjow k wobsahej časopisa, ale tež k druhe-mu. Prošu Was, pisajće! Pisajće wo podawkach we Wašej wosadže, we Wašim wobsweće! My trjebamy zwisk ze swojimi čitarjemi, trjebamy wothlós!

Wězo njewěm hišće wšitko, kak to budže, dyrbbju hromadzić nazhonje-nja. Tole sym sej předewzał: Telko informacijow kaž možno! Žiwjenje nutř! Prašenja, kotrež každeho za-jimuju. Pospyt, towaršnostnemu-duchownemu nowopřemyslenju rum dać, wo akcijach dopředkarskich mo-cow rozprawjeć. Hrona, modliwy atd., to, štož pobožny duch trjeba. Serbske nabožne a kulturne žiwjenje. Přehlad wo farach, stawiznach wosada-dow atd.

Čakamy na Waše listy!

Hrono za julij:

Matej 7, 12

Jězus Chrystus praji:

Wšitko, štož wy chceće, zo bychy wam ludžo činili, to tež wy jim činće!

Koždy z nas ma w žiwjenju časy, w kotrychž so wot druhich wobšudže-ny čuje. Smy wot drugeho wjele wo-čakowali a jenož malo z toho dostali. Potom so prašamy: Čehodla je nas tak zjebał? Čehodla nam njeje wjace lubosće wopokazał? Čehodla nam bóle njepomha? Čehodla so tak malo wo nas stara?

Jězus na to pokazuje, zo tajke pra-šenja potom nastanu, hdyž jenož na sebe samych myslimy a sebe do srjedžišća stajamy. Ja čakam na to, zo druhi so wo mnje stara, mje hlada, mi služi. Druhi dyrbi za mnje tu być!

Ale Jězus nam jenož njepokaza, što smy wopaki činili, wón nam tež wu-puč z toho pokazuje. Naše hrono, kiž móžemy „złote prawidlo“ mjenować, je tajki pućnik:

Wšitko, štož wy chceće, zo bychy wam ludžo činili, to tež wy jim činće!

Z tym Jězus praji: Njemyslće jenož na sebe, ale bóle na drugeho! Spy-tajće jónu, wot drugeho sem myslić. Podajće so w myslach do položenja drugeho a prašejće so: Što da wón wote mnje wočakuje? Snano wočaku-je wote mnje tróšku přecelnosće abo lubosće abo pomocy?

Jeli smy so tak do myslow drugeho zanurili a spóznali, što wón sebi wot nas přeje, potom pak to tež činmy! Zwěrmj sebi tola, jónu nic najprjedy na sebe myslić a na swój dobytk, ale myslmy woprawdže na drugeho a dajmy jemu, štož wot nas wočakuje! Potom nazhonimy, zo so murje, ko-trež nas wot druhich džěla, pomjeň-šuja abo so samo zhubja. Nazhonimy potom, zo so druhu nadobo tež wo nas stara a nam přecelnosć, lubosć a po-moc poskići, a z tym so nam to da, štož sebi wot drugeho přejachmy.

Ale jedyn dyrbi započec! A to móhli my być! Haj, to mamy my być! — Štó hewak, jeli nic my, kiž smy božu pře-čelnosć, lubosć a pomoc nazhonili?

Albert-Hrodziščanski

To je jenož pospyt možneho wob-saha. Snadž je něchtó z Was sej prajił: „K tomu bych něšto wědzał!“ Potom wón njech prošu piše!

Sym sej wězo tež wědomy, zo je čezko, wšo wšěm prawje činić. Či-tarstwo je — na zbožo! jara wšelako-re: mlódži a stari, měšćenjo a wjes-njenje, džělačerjo a ratarjo, inte-ligenca a „jednory“ lud, konserwa-tiwni a dopředkarscy, pobožni a ze-wětnjeni křescenjo... komu prawje činić? Tohodla je tole wěste: nic wšo je za wšěch a tež njeje wšo mjenje-nje redakacije! Listy a dopisy čita-rjow pak su dobra možnosć, paletu po možnosći šeroku dzeržeć!

Ja budu dale — a to drje tak wo-stanje — farar w Riesa-zapad. Što mam tu činić a kajka moja wosada je, to sym w aprylskim čisle rozpisal a nochcu to wospjetować.

Sym zwólniwy, lubi čitarjo, Wam služić a prošu Was wo Wašu dobru wolu a Boha Knjeza: „Pomhaj Bóh!“

Cyril Pjech

Wy budzące moi swędecy ...

Prokop Urban

VIII. přinošk

Moto: „Dohladować budu swoje stadlo ...“

(Ezechiel 34,12b)

Woprawdžity pastyr

Nazyma bě runje domolowała poslednje łopješko na wšěch štomach, kelkož jich we Łazu a w jeho wokolinje běše. Dokelž bě tu jara wjele štomow, njebě to žana mała próca. Ale do połojcy septembra bě dokončena. Nazyma hluboko wodychny, a léco jej spěšnje pošla přecelny postrow po slončnych pruhach, kotřež wokrasnichu wšitke barby na štomach a w zahrodkach — tam přewšo krasnje kćejachu georginy — a wotražowachu so we wočach ludźi a — mnohim zapadnychu tež hluboko do wutroby.

Bě skoro připođnjno. Po pólnym puću, poroscěnym z dźecelom, mjez polem, kročeše pomału ze sklonjenej hlówu, jako by pytał zbožonošace štyrilopjenowe dźecelowe stwjelco, někak štyrcecilětny muž. Štyrilopješko nje-pytaše, njebě přiwěrkaty, haj wjowaše přečiwu přiwěr-kam ze wšej mocu. Bě to mjenujcy Łazowski farar Handrij Zejler. Wróčeše so z dušepastyrského wopyta ze susodnej wjeski a tohodla měješe hišće hlówu a wutrobu potnu toho, štož bě widzał a słyša. Farar Zejler džě měješe přijimliwu wutrobu basnika!

Bě došoł hač tam, hdež pólny puć nahle zawiny. Rosćeše tam skupina šiplenkowych kerkow, na kotrejež hałzach so plody čerwjenjachu kaž wulke kórale. Tam pozasta a so rozhladowaše. A hnydom zaleča do wutroby krasnosť, krasnosť zapaleneje, haj palaceje šiplenki. Džiwaše so, a we wutrobje bě jemu derje.

Za chwilku zasłyša spěšne kroki, skoro běženje. Nje-widžeše, što tam běži, dokelž široka kerčina, při kotrejež cyle blisko steješe, zaždžewa jemu wuhlad na puć, po kotrymž něchtó čekaše. Wony njeznaty doběža hač k šiplenkam, nahle pozasta, z małym wobwjertnjenjom je wob-běža, zestupi z puča na mjezu hnydom za kerčinu, tak zo njebě z puča widzeć a padny na zemju. Tam hórko zaplaka z tak čěžkim plačom, zo tón Zejlerjej torhaše za wutrobu. Što ma nětko činić? Njeznaty je widzomnje čekał ze swojej bolosću přeč wot ludźi. — Snadž by so Zejlerjej poradžilo njenapadnje woteńć. Ale móže won woprawdže woteńć? Móže woteńć, hdyž so tři kroki wot njeho něchtó tak rudži? To tola njeńdže! Nadobo so za Zejlerja hasny krasnosť nazymskeho dnja, a jeho mysle wjerčachu so spěšnje.

Tu běchu pódla za kerkom w plaču a njesměrnej čěžko-sći słyšeć słowa: „Knježe Božo, knježe Božo, to je tola surowe! Prošu će, pomhaj mi někak!“ Dosć. Słowa wo-mjelknychu, ale plač bu čím surowiši. Tu přesta Zejler wahać. Wobeńdže kerčinu a přistupi k čłowjekej, kotryž ležeše na zemi z mjezwočom do trawy stłóčeny. Zejlerja docyła nje-pytny. Ale Zejler jeho hnydom spózna. Bě to jenički syn z chětro wulkeho hospodarstwa z wjeski blisko Łaza, z wjeski, kotraž słušeše do Zejlerjoweje wosady. W nalěcu bě to hižo tři lěta było, zo bě jeho konfirmował. Wot toho časa njebě Zejler z nim poprawom porjadnje porěčał. Jenož w cyrkwi při rozžohnowanju bě jemu staj-nje něšto słowow prajił. Nětko sebi to wumjetowaše. Nańdže nětko prawe słowo?

Posydnj so pódla hólca. „Měrcinje“, rjekny čicho a mjehče.

Pachoł so storhny, přesta plakać a nahle so posydnj: „Wy, knježe fararjo? Runje wy?“

„Radý bych cí někak pomhaj, Měrcinje. Sym słyšał, zo sy w svojim plaču prosył Boha wo pomoc... Wěš tola, zo Bóh často pomha přez posřednistwo čłowjeka. Bě to jeho wola, zo sym će słyšał. Tak to, prošu će, wzmi, nic jako lóze so dobywanje do twojeje bolosće.“

Měrcin mjelčeše. Dyrkotaše jako by měl zymicu. Tež Zejler mjelčeše. Jenož ruku položi změrujo na ruce Měrcina, kotrež měješe tutón kaž w spinku zadžernjenej na kolenu.

„Njemóžu, knježe fararjo. wam to rjec, njemóžu rěčeć. To je tola tak hrózbne! Ja so tak hańbuj!“

Zejler bě potrjecheny. Što to woznamjenja? Što wobće-žuje wutrobu abo snadž swědomje tohole sydomnaćelět-neho pachoła? W poslednim času je někotre razy widzał, zo so po kemšach přidruži k Leńce Lawec, wo lěto młod-šej holcy... a strašna mysl da zabubnić Zejlerjowu wu-trobu. Ruku pak ze zawrjenej rukow Měrcina njewote-wza.

„Njemóžu će nuzować, zo by něšto rjekł, štož nochceš mi rjec. Ale, Měrcinje, kak móžu cí pomhać, hdyž nje-wěm, što tebe tak jara boli. A ja chcú cí pomhać...“

„Njemóžu, knježe fararjo, hańbuj so jara!“ A Měrcin znowa zaplaka, wučahny swojej ruce ze Zejlerjoweje dló-nje a přikry sej z nimaj wobličo.

„Měrcinje“, zaso započa Zejler, ale tu so woprawdže boješe před tym, štož słyši, „Měrcinje, sy ty něšto tak hrozne skučil, zo dyrbiš so hańbować — nic přede mnu — ale přede wšěm — před Knjezom Jězusom?“ Kak čězce a pomału bě Zejler rjeknył tutu sadu. A kak bolostnje!...

Chwilku bě čicho. Ale Měrcin wza ruce ze swojeho wobliča, pohlada z wot plača wopuchłymaj wočomaj ru-nje Zejlerjej do woći a rjekny z tajkim džiwynym, prózd-nym a njesměrnje zrudnym hłosom: „Ně, knježe fararjo.“ Zejler hluboko a zbožownje wodychny.

„Ja nic“, pokročowaše po chwilce Měrcin hišće zrud-nišo, „ja nic, ale — moja mać...“

Zejler překwapjeny zadyrkota. „Što“, rjekny sej w duchu, „tuta wažena, trochu pochmurjena a nje-přístupna někak pjećaštyrcecilětna knjeni? Měrcin dyrbi so mylić? Wótre praji: „Hólče, wěš, što to powědaš?“

„Wěm, knježe fararjo... sym jeju widzał... kóšeštaj so... a...“

„Njetrjebaš dale rěčeć, nochceš-li na kóždy pad“, pře-torhny jeho Zejler, jako widžeše, kak Měrcin při tutech słowach čerpješe. Samo pót so jemu po čole liješe.

Pachoł přida: „Dyrbju to nankej rjec?“ woprašo so mjelčo a z hłosa, z kajkimž to „nankej“ přednjeje, spó-zna Zejler, kak jara ma hólcec swojeho nana rady.

„Najprjedy nic, Měrcinje, porěču najprjedy z twojej maćerju“, praji Zejler.

„To hižo njepomha“, přednjeje Měrcin hórce.

„Snadž tola znajmjeńša trochu.“ — Dolho hišće sedžeše Zejler z Měrcinom na mjezy za Łazom. A na druhi dzeń poda so k Měrcinowej maćeri. Wona njeměješe lóšt z nim rěčeć. Praji jemu hnydom při witanju, zo njeby wědžala, wo čím měla z nim „bachtać“.

Wowcy z pastyrjom su swobodniše hač bjez njeho!

Ale Zejler njeda so wottrašić. „Njeksym wšak přišoł z wami ‚bachtać‘! Ale dyrbju z wami rěčeć, dokelž sym waš farar!“ To praji jara kruč, haj prikazujo. — A potom, jako bě jeho burowka dowjedła do „dobreje“ stwy, zaměri so hnydom na nju, bjez přihotowanja, bjez wo-kołorěčenja. Wona bě sprotnjena. A njezapěraše so. Z překwapjenja to njemóžeše.

Što wšitko dyrbješe Zejler tehdom słyšeć! Ale připo-slučaše sčerpnje, z bolosću a z pastyrskiej wobhladni-wosću, z lubosću a — z krutosću. Na zbožo bě w prawym času hišće přišoł — před wuwjercholenjom hrěcha...

Tu pak so zjednoći powažny, hluboki farar z wosobnym a čućiwym basnikom. W tutym zjednočenju namaka Zej-ler kluč k jeje wutrobje, nańdže tež wone słowa, kotrež jeje bludžaca duša trjebaše, nańdže je w mocy Jězu Chry-sta. Zejlerjowa rozmołwa bě jara dolha a samozrozum-liwje njebě to jenož jedna...

Za poł lěta, wokoło jutrow, běše hižo zaso cyła swójba zhromadnje we Łazowskej cyrkwi — při Božim wotka-zanju.

Hdyžkuli pak w cyłym svojim dalšim žiwjenju Měrcin wo Zejlerju rěčeše, praji: „Naš knjez farar je wopraw-džity dobry pastyr a swědk Boží!“

Z WOSADOW

Hrodzišćo: Wšudžom w cyrkwi so wo swowych najmlódsich wosadnych staraja. To so najbóle stanje w nabožinje, ale nimo toho tež w druhich formach wosadneho žiwjenja. Jedna tajka forma je boža služba za džěci.

W mnohich wosadach so tajke bože služby zarjaduju, pak každu njedželu, pak we wjetšich přestawkach, druhdy po hłownej božej službje, druhdy ručnočasnje z njeje. Wšitke tute možnosće maja swoje prawo, a tola nastanje při tym husto prašenje: Štó móže božu službu za džěci džeržec, a kak móžeja so za tutón nadawk přihotować? Fararjam to přeco móžno njeje, dokelž maja njedželu dopođnja husto wjacore kemše.

W Hrodzišćo smy hižo někotre lěta spytali, pomocnikam, kiž bože služby za džěci wotměwaja, za to trěbnu pomoc dawać. Kónc apryla tutoho lěta so zhromadźichmy cyłu sobotu, zo bychmy so přihotować dali wot wěcywustojneho fararja Mütze z Conradsdorfa pola Freiberga. Bohužel njebě nimo našich pomocnikow skoro ničtó z druhich wosadow přišoľ. To pak nas njemyleše w našim džěle. Njedželu rano běchu potom swojbnje kemše, kiž wuhotowa tuta skupina a na kotrychž farar Mütze předowaše. Njedźiwajo njezwučeneje formy so wosadže tuta boža služba lubješe.

Budyšin: Wuchodosakska skupina CFK (Křesćanska měrowa konference) je na wjacorych posedženjach zhotowiła material za božu službu wo měrje při přiležnosći štyrceteje rōčnicy započatka druheje swětowej wojny. Material, kotryž je mysleny jako kamuški za swójske zestajenje tajkeje božeje služby, wobsahuje elementy normalnych kemšow, stare a nowe kěrłuše a informacije wo strachach brōnjenja, wojnow atd. Modlitwowe džěle su pospyt aktualneho ro-zestajenja z problemom zdžerženja mēra. W skupinje džělaja tež serbscy fararjo sobu.

Rakecy: Tu wotmě so w meji zetkanje redakcije ewangelskeho mēsačnika „Standpunkt“ z wosadu. Tutón mēsačnik, kiž so wot wuznamnych wosobow ewangelskeho žiwjenja w NDR wudawa, je sej nadawk stajiľ, duchownje-towaršnostne ponowjenje w našich krajnych cyrkwach spēchować. Na zetkanju předstaji ľekar Herman z Rakec tež nas Serbow a pokaza wosebje na našu zwjazanosć z tradiciju a na problemy, kiž z toho wurustu. Farar Pjeh wuzběhny započatki tajkeho duchownje-towaršnostneho ponowjenja tež pola nas. Šefredaktor „Standpunkta“, dr. Wirth, je sej wjele lēt dopisowaľ z Marju Kubašec, našej woblubowaneje spisowacelku.

Hodźij: Čichi pjatk mējachmy za naše pomēry jara derje wopytane serbske kemše hišće na farje. Na Božeho spēca zeńđe so runje tak wulka syľa — hačrunjež bě džělowy džěń — w cyrkwi. Sedžachmy we wulkim kruhu wokoľ woľtarja. Knjeni Völkelowa přewodžeše naše kěrłuše na elektriskich pišćelach, dokelž su naše wulke pišćele rozebrane. Cyľa cyrkej so přetwarja a wobnowja. Hižo je

spōznać, kajka krasna gotiska halowa cyrkej naša cyrkej je. To bě přjedy přez chōry zawodžete!

ZE SWĚTA

Praha: Pod napismom: „Ze zarjadowanja přečelstwa, džakownosće a radosće“ a z wobrazom prezidenta ČSSR, Gustawa Ğusaka, a Praskeho kardinala Tomášeka rozprawjeja „Katolické noviny“ wo zetkanju českosłowakskeho prezidenta ze zastupnikami předstejerjow cyrkwjow a nabožinskich zhromadženstwow w ČSSR. Rozprawja so, zo so kardinal František Tomášek prezidentej wutrobnje za přeprašenje na tute zarjadowanje stata za wšitke towaršnostne mocy na Praskim hrodže podžakowa. Potom so praji: „Reprezentanca cyrkwy a nabožinskich zhromadženstwow su sej jara přeprašenje na tute sławnosne zarjadowanje wažili. Woni mējachu na nim možnosć, so zetkać a so rozmoľwjeć z najwšyimi wjednikami stata. Zetkanje na staroslawnym Praskim hrodže je bylo wuraz přečelstwa a džakownosće za wuswobodjenje domizny přez Sowjetsku armeju a zdobom wuraz radosće, zo móžemy we wěstosći a měrje twarić swoju lubowanu domiznu!“

Warsawa: Na přeprašenje pólskich biskopow wopyta bamž Jan-Pawoľ II. přez swjatki swoju pólsku domiznu. Kaž slyšachmy, wobdžěli so delegacija katolskich Serbow w narodnych drastach na wopyće. Tež serbski ewangelski teologa so wobdžěli a poda nam rozprawu, kotraž pak móže so hagle pozdžišo wozjewić.

Berlin: Ewangelski mēsačnik „Standpunkt“ ma w swojim aprylskim čisle dwaj nastawkaj wo Serbach: jedyn wo Rakečanskej wosadze a jedyn wo Handriju Zejlerju. Wo Handriju Zejlerju pisa njeboh Marja Kubašec. Potom rozprawja nowina: W druhim zwjazku najbóle wobkedžbowanja hōdnych „Stawiznow Serbow“ wot J. Šoľty a H. Zwahra (Budyšin 1974) so žiwjenje a skutkowanje Handrija Zejlerja pod najwšelakorišimi aspektami hōdnoći. — 1964 wuńdže w Budyšinje zběrka Zejlerjowych basni w něm-skej rěči a 1975 wuńdže pola Eterna tačel ze Zejlerjowym/Kocorowym „Nalěcom“.

Serbske bože služby w juliju 1979

1. 7. — 3. njedžela po Swjatej trojicy
Budyšin-Michaľska 9.00 hodž. kemše (farar Cyril Pjeh)
Budestecy 14.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (sup. Wirth)
Hrodzišćo 8.30 hodž. kemše (farar Siegfried Albert)
Bart 10.00 hodž. kemše (farar Albert-Hrodzišćanski)

8. 7. — 4. njedžela po Swjatej trojicy
Serbski bus. Kemše w Cieplice Zdroj pola Karpacza (před. farar Pjeh)
Minakaľ 8.30 hodž. kemše (farar Feustel)
Rakecy 9.00 kemše z božim wotkazanjom (farar Lazar-jun.)

*Wšěm našim čitarjam
přejemy rjany,
wočerstwjacy, nowe mocy
dawacy dowoľ!
Dožiwće přirodu
ze wšěmi jeje
božimi rjanosćemi!*

15. 7. — 5. njedžela po Swjatej trojicy
Poršicy 8.30 hodž. kemše z božim wotkazanjom (sup. Wirth)
Bukecy 8.30 hodž. kemše (farar Lazar-sen.)

Budyšin 10.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (sup. Wirth)

22. 7. — 6. njedžela po Swjatej trojicy
Klukš 8.30 hodž. kemše z božim wotkazanjom (farar Lazar-sen.)
Poľpica 10.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (farar Lazar-sen.)
Njeswačidlo 8.30 hodž. kemše z božim wotkazanjom (farar Blumenstein)

29. 7. — 7. njedžela po Swjatej trojicy
Huska 14.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (sup. Wirth)

Pomhaj Bōh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jōnkrōc za mēšac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjadyje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamolwity redaktor: Farar Cyril Pjeh, 84 Riesa 11, Windmühlenstraße 17, tel. 44 91 — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-975)